

Γιατί ο Θεός έγινε Άνθρωπος; (Άγιος Μάξιμος Ομολογητής)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : Δεκεμβρίου 25, 2017

“ Τοῦτό ἐστι τὸ μακάριον, δι’ ὃ τὰ πάντα συνέστησαν τέλος”

« Ἄλλὰ μὲ τὸ πολύτιμο αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ποὺ θυσιάστηκε σὰν ἄμνος ἄμωμος καὶ ἄσπιλος, κι ἦταν βέβαια προορισμένος πρὶν ἀπὸ τὴ δημιουργία τοῦ κόσμου, ἀλλὰ φανερώθηκε γιὰ χάρι μας αὐτὰ τὰ τελευταῖα χρόνια» 1. **Προορισμένος ἀπὸ ποιόν;**

ΑΠΟΚΡΙΣΗ

Τὸ μυστήριο τοῦ Χριστοῦ ὁ λόγος τῆς Γραφῆς τὸ ὀνόμασε Χριστὸ καὶ τὸ βεβαιώνει μὲ σαφήνεια ὁ μέγας Ἀπόστολος λέγοντας, «τὸ μυστικὸ σχέδιο, ποὺ ἦταν κρυμμένο ἀπὸ ὅλες τὶς γενεές, φανερώθηκε τώρα»², ἐννοώντας δηλαδὴ ὡς τὸν Χριστό, τὸ μυστικὸ σχέδιο μὲ τὸν Χριστό. Αὐτὸ εἶναι ὀλοφάνερα ἢ ἄρρητη καὶ ἀκατάληπτη ὑποστασιακὴ ἔνωση τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ποὺ ὀδηγεῖ σὲ ταυτότητα πλήρη τὴν ἀνθρωπότητα μὲ τὴ θεότητα ἐξαιτίας τῆς ὑπόστασης καί, κάνοντας μία τὴν ὑπόσταση τὴ σύνθετη ἀπὸ τὰ δύο, χωρὶς ἢ φυσικὴ διαφορὰ τῆς οὐσίας τους νὰ προκαλέσει σ’ αὐτὴν καμμιά μείωση σὲ ὀτιδήποτε. Ὡστε καὶ ἡ ὑπόστασή τους νὰ γίνε, ὅπως εἶπα, μία, καὶ ἡ φυσικὴ διαφορὰ νὰ μείνει ἀπαθῆς, στὴν ὀποία ὑπόσταση καὶ μετὰ τὴν ἔνωση ἢ κατὰ φύση ποιότητά τους διασώζεται ἀμείωτη καὶ ὀταν ἔνωθοῦν. Γιατί, ὀπου κατὰ τὴν ἔνωση δὲ συνοδεῦει τὰ ἔνωμένα καμμιά ἀπολύτως τροπὴ καὶ καμμιά ἀλλοίωση, ὁ λόγος τῆς οὐσίας καθενὸς παραμένει γνήσιος κι ἀληθινός. Κι ὀποῖων ὁ λόγος παραμένει γνήσιος κι ἀληθινός καὶ μετὰ τὴν ἔνωση, αὐτῶν οἱ φύσεις παραμένουν ἄθικτες μὲ κάθε τρόπο χωρὶς νὰ ἀρνηθεῖ καμμιά ἀπὸ αὐτὲς τὰ δικά της στοιχεῖα γιὰ χάρι τῆς ἔνωσης.

Γιατί ὁ Ποιητὴς τῶν ὀλων, αὐτὸς ποὺ ἔγινε κατ’ οἰκονομία αὐτὸ ποὺ δὲν ἦταν, ἔπρεπε νὰ διασώσει ἀμετάβλητο καὶ τὸν ἑαυτὸ Του σὲ αὐτὸ ποὺ ἦταν ἀπὸ τὴ φύση Του καὶ σὲ αὐτὸ ποὺ ἔγινε στὴ φύση κατ’ οἰκονομία · γιὰ τὸν Θεὸ δὲν εἶναι φυσικὸ νὰ βλέπουμε μεταβολή, γιὰ τὸν ὀποῖο δὲν μποροῦμε νὰ σκεφτοῦμε καμμιά ἀπολύτως κίνηση σχετικὰ μὲ τὴν ὀποία γίνεται ἢ μεταβολὴ σὲ ὀσα

κινούνται. Αυτό είναι το μεγάλο κι απόκρυφο μυστήριο. Αυτό είναι το μακάριο τέλος για το οποίο έχουν γίνει όλα. Αυτός είναι ο θεϊός σκοπός που προεπινοήθηκε πριν από την αρχή των όντων, που ορίζοντάς τον, μπορούμε να τον ποῦμε «προεπινοούμενο τέλος», για χάρη του οποίου ἔγιναν τὰ πάντα κι αυτό για χάρη κανενός. Σ' αυτό το τέλος ἀτενίζοντας δημιούργησε ο Θεός τις οὐσίες των όντων. Αυτό είναι κυρίως τὸ πέρας τῆς πρόνοιας καὶ ἐκείνων που ἡ πρόνοια προνοεῖ, σύμφωνα με τὸ ὅποιο γίνεται ἡ ἐπανασυναγωγή στὸ Θεὸ ὅλων τῶν ποιημάτων Του. Αυτό είναι τὸ μυστήριο που περικλείει ὅλους τοὺς αἰῶνες καὶ φανερώνει τὴν υπεράπειρη καὶ που ἄπειρες φορές ἀπείρως προϋπάρχει ἀπὸ τοὺς αἰῶνες μεγάλη βουλή τοῦ Θεοῦ³, τῆς ὁποίας βουλῆς ἀγγελιοφόρος ἔγινε ὁ ἴδιος ὁ σύμφωνος με τὴν οὐσία τοῦ Θεοῦ Λόγος ὅταν ἔγινε ἄνθρωπος⁴, καὶ φανέρωσε, ἂν μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ πῶ, τὸν ἴδιο τὸ βαθύτερο πυθμένα τῆς Πατρικῆς ἀγαθότητας κι ἔδειξε μέσα σ' αὐτὸν τὸ τέλος, που για χάρη Του τὰ δημιουργήματα ἔλαβαν σαφῶς τὴν ἀρχὴ τῆς ὑπαρξῆς τους.

Γιατὶ για τὸν Χριστό, δηλαδή για τὸ μυστήριο κατὰ Χριστόν, ὅλοι οἱ αἰῶνες καὶ ὅλα ὅσα περιέχουν, ἔχουν λάβει τὴν ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τοῦ εἶναι τους. Γιατὶ πρὶν ἀπὸ τοὺς αἰῶνες προϋπονοήθηκε ἡ ἔνωση, τοῦ ὄριου καὶ τῆς ἀοριστίας, τοῦ μέτρου καὶ τῆς ἀμετρίας, τοῦ πέρατος καὶ τῆς ἀπειρίας, τοῦ δημιουργοῦ καὶ τῆς δημιουργίας, τῆς στάσης καὶ τῆς κίνησης, καὶ ἡ ἔνωση αὐτὴ ἔγινε στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, ὅταν φανερώθηκε στὸ τέλος τῶν χρόνων καὶ πραγματοποιοῖσε τὴν πρόγνωση τοῦ Θεοῦ, ὥστε νὰ σταματήσουν γύρω στὸ τελείως ἀκίνητο κατὰ τὴν οὐσία ὅσα κινούνται ἀπὸ τὴ φύση τους, ξεφεύγοντας τελείως ἀπὸ τὴν κίνηση πρὸς τὸν ἑαυτὸ τους καὶ πρὸς τὰ ἄλλα καὶ νὰ λάβουν πείρα τῆς κατ' ἐνέργειαν γνώσης ἐκείνου ὅπου ἀξιώθηκαν νὰ σταματήσουν, γνώσης ἀναλλοίωτης που παραμένει πάντοτε ἴδια, παρέχοντας σ' αὐτοὺς τὴν ἀπόλαυση ἐκείνου που γνώρισαν.

* * *

Γιατὶ ὁ λόγος ἀναγνωρίζει ὅτι ἡ γνώση τῶν θείων εἶναι διπλή· ἡ σχετικὴ, που βρίσκεται μόνο στὸ λόγο καὶ στὶς ἔννοιες καὶ που δὲν ἔχει κατὰ τὴν πράξη με τὴν πείρα αἴσθηση ἐκείνου που ἔγινε γνωστὸ καὶ που μ' αὐτὴν οἰκονομοῦμε τὴν παρούσα ζωὴ· καὶ ἡ πραγματικὴ ἀληθινὴ γνώση, που με τὴν πείρα μόνο κατὰ τὴν πράξη χωρὶς λόγο καὶ ἔννοιες παρέχει ὅλη τὴν αἴσθηση ἐκείνου που ἔγινε γνωστὸ, μετέχοντάς το κατὰ χάρη, καὶ με αὐτὴ τὴ γνώση ὑποδεχόμεστε κατὰ τὴ μελλοντικὴ κατάπαυση τὴν πάνω ἀπὸ τὴ φύση θέωση που πραγματοποιεῖται ἀδιάκοπα. Καὶ ἡ σχετικὴ βέβαια γνώση, ἐπειδὴ βρίσκεται στὸ λόγο καὶ στὶς ἔννοιες, λένε ὅτι κινεῖ τὴν ἐπιθυμία πρὸς τὴν μεθεκτικὴ κατὰ τὴν πράξη γνώση. Ἐνῶ ἡ γνώση με τὴν ἐνέργεια που ἀπὸ τὴν πείρα καὶ με μέθεξη αὐτοῦ που ἔγινε γνωστὸ παρέχει τὴν αἴσθηση, ἀπωθεῖ τὴ γνώση που βρίσκεται στὸ λόγο καὶ τὶς ἔννοιες.

Γιατὶ εἶναι ἀδύνατο, λένε οἱ σοφοί, νὰ συνυπάρχουν ἡ ἐμπειρία τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ λόγος

περὶ Θεοῦ ἢ ἡ αἴσθησις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ νόησις γι' Αὐτόν. Καὶ λόγος περὶ Θεοῦ ἀποκαλῶ τὴν γνωστικὴ θεωρία γι' αὐτόν ποὺ ἀναλογεῖ στὰ ὄντα, αἴσθησις τὴν μεθεκτικὴ πείρα τῶν πέρα ἀπὸ τὴ φύση ἀγαθῶν, καὶ νόησις τὴν ἀπλὴ καὶ ἐνιαίᾳ γνώση περὶ Θεοῦ μέσῳ τῶν ὄντων. Τὸ ἴδιο ἴσως μπορεῖ νὰ διαπιστωθεῖ καὶ σὲ κάθε ἄλλο πράγμα, ἂν ἡ ἐμπειρία αὐτοῦ τοῦ πράγματος σταματᾷ τὸ λόγο γι' αὐτόν καὶ ἡ αἴσθησις αὐτοῦ τοῦ πράγματος κάνει ἀργὴ τὴν νόησις περὶ αὐτοῦ. Πείρα λέγω τὴν ἴδια τὴ γνώση ἀπὸ τὴν ἐνέργεια, ποὺ πραγματοποιεῖται ἔπειτα ἀπὸ κάθε λόγο, καὶ αἴσθησις, τὴν ἴδια τὴ μέθεξις αὐτοῦ ποὺ ἔγινε γνωστὸ καὶ ποὺ ἐκδηλώνεται ἔπειτα ἀπὸ ὅλη τὴ νοητικὴ διαδικασίᾳ. Κι ἴσως αὐτὸ διδάσκει μυστικῶς ὁ μέγας Ἀπόστολος λέγοντας, «εἴτε προφητεῖες εἶναι θὰ καταργηθοῦν, εἴτε ὁμιλίαι σὲ διάφορες γλῶσσες θὰ πάσῳν, εἴτε γνώσεις θὰ καταργηθοῦν»⁵, ἐννοώντας ὀλοφάνερα γιὰ τὴ γνώση ποὺ βρίσκεται στὸ λόγο καὶ στὶς ἐννοιες.

***

Τὸ μυστήριον τοῦτο [τοῦ Χριστοῦ] προγνώριζε ὁ Πατέρας καὶ ὁ Υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα.

Ὁ Πατέρας γιὰτὶ ἔτσι εὐδόκησε, ὁ Υἱὸς γιὰτὶ ἦταν ὁ αὐτουργός, καὶ τὸ Πνεῦμα γιὰτὶ συνεργαζόταν σ' αὐτό. Γιὰτὶ εἶναι μία ἡ γνώση τοῦ Πατέρα καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐπειδὴ εἶναι μία καὶ ἡ οὐσία καὶ ἡ δύναμις. Δὲν ἀγνοοῦσε δηλαδὴ ὁ Πατέρας ἢ τὸ ἅγιον Πνεῦμα τὴ σάρκωσις τοῦ Υἱοῦ, γιὰτὶ ὑπῆρχε σὲ ὀλόκληρο τὸν Υἱό, ποὺ αὐτουργοῦσε τὸ μυστήριον τῆς σωτηρίας μας μὲ τὴ σάρκωσίν Του, ὅλος κατὰ τὴν οὐσία Του ὁ Πατέρας, ὄχι βέβαια μὲ σάρκωσίν Του, ἀλλὰ εὐδοκῶντας γιὰ τὴ σάρκωσις τοῦ Υἱοῦ, καὶ ὀλόκληρο τὸ ἅγιον Πνεῦμα κατὰ τὴν οὐσία Του ὑπῆρχε στὸν Υἱό, ὄχι λαμβάνοντας σάρκα, ἀλλὰ συνεργῶντας μὲ τὸν Υἱὸ στὴν ἀπόρρητη γιὰ μᾶς σάρκωσίν Του.

Εἴτε λοιπὸν πεῖ κάποιος Χριστό, εἴτε μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, τὴν πρόγνωσις γι' αὐτὸ κατὰ τὴν οὐσία τὴν ἔχει μόνη ἡ ἁγία Τριάδα, ὁ Πατέρας, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Κι ἂς μὴν ἀναρωτηθεῖ κανένας πῶς ὁ Χριστός, ἐνῶ εἶναι ἕνας ἀπὸ τὴν ἁγία Τριάδα, γίνεται ἀντικείμενον πρόγνωσής της, ἔχοντας ὑπόψη ὅτι δὲν ἔγινε πρόγνωσις τοῦ Χριστοῦ ὡς Θεοῦ, ἀλλὰ ὡς ἀνθρώπου, ἔγινε δηλαδὴ πρόγνωσις τῆς κατ' οἰκονομίαν σάρκωσής του γιὰ χάρις τοῦ ἀνθρώπου. Γιὰτὶ ὅ,τι ὑπάρχει αἰῶνια ποτὲ δὲν προγνώριζεται ἀπὸ ἕνα ἄλλο αἰῶνιον. Γιὰτὶ ἡ πρόγνωσις γίνεται γιὰ ὅσα ἔχουν ἀρχὴ στὸ εἶναι καὶ γιὰ κάποια αἰτία. Προγνώρισθηκε λοιπὸν ὁ Χριστός ἀπὸ πρὶν ὄχι γι' αὐτὸ ποὺ ἦταν κατὰ φύσιν γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ γι' αὐτὸ ποὺ φάνηκε ὅτι ἔγινε ἀργότερα γιὰ μᾶς κατ' οἰκονομίαν. Ἔπρεπε δηλαδὴ ἀληθινὰ ὁ φυσικὸς δημιουργὸς τῆς οὐσίας τῶν ὄντων νὰ γίνῃ αὐτουργός καὶ τῆς κατὰ χάρις θέωσης τῶν δημιουργημάτων, ὥστε ὁ δωρητὴς τοῦ εἶναι νὰ φανεῖ δωρεοδότης καὶ τῆς μακαριότητος. Ἐπειδὴ λοιπὸν κανένα ἀπὸ τὰ ὄντα δὲν γνωρίζει καθόλου τὸν ἑαυτό

του ἢ κάποιο ἄλλο τί εἶναι ὡς πρὸς τὴν οὐσία, εἶναι εὐλόγο ὅτι κανένα ἀπὸ τὰ ὄντα δὲν ἔχει κατὰ τὴ φύση τὴν ἰκανότητα πρόγνωσης κανενὸς ἀπὸ ὅσα θὰ γίνουν, πλὴν μόνο ὁ Θεὸς ὁ πάνω ἀπὸ τὰ ὄντα, ποὺ καὶ τὸν ἑαυτὸ Του γνωρίζει τί εἶναι κατὰ τὴν οὐσία καὶ γιὰ ὅλα ὅσα δημιούργησε καὶ πρὶν ἀκόμα γίνουν εἶχε ἀπὸ πρὶν τὴ γνώση τῆς ὑπαρξῆς τους κι ἔμελλε κατὰ χάρη νὰ φιλοδωρήσει τὰ ὄντα μὲ τὴ γνώση τοῦ ἑαυτοῦ τους καὶ τῶν ἄλλων, τί εἶναι στὴν οὐσία τους, καὶ νὰ φανερώσει τοὺς λόγους ποὺ ὑπάρχουν ἐνιαῖα σ' αὐτὸν ἀπὸ πρὶν.

Τὸ νὰ λένε μερικοὶ ὅμως πὼς ὁ Χριστὸς εἶχε προγνωσθεῖ πρὶν ἀπὸ τὴν καταβολὴ τοῦ κόσμου ἀπὸ ἐκείνους, στοὺς ὁποίους φανερώθηκε ὕστερα τοὺς τελευταίους καιροὺς, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι οἱ ἴδιοι ὑπῆρχαν πρὶν ἀπὸ τὴν καταβολὴ τοῦ κόσμου μαζὶ μὲ τὸν προεγνωσμένο Χριστό, αὐτὸν τὸ λόγο σὰν ἐντελῶς ἄσχετο μὲ τὴν ἀλήθεια, ἐπειδὴ κάνει συναΐδια μὲ τὸν Θεὸ τὴν οὐσία τῶν λογικῶν ὄντων, τὸν ἀπορρίπτουμε. Γιατὶ εἶναι τελείως ἀδύνατο νὰ βρίσκονται μὲ τὸ Χριστό, ἔτσι ὅπως αὐτὸς εἶναι, καὶ πάλι νὰ λείψουν τελείως κάποτε ἀπὸ αὐτόν, ἂν βέβαια εἶναι φυσικὸ νὰ γίνεи σ' αὐτόν ἡ ἀποπεράτωση τῶν αἰώνων καὶ ἡ στάση ὅσων κινουῦνται, μέσα στὴν ὁποία κανένα ἀπολύτως ἀπὸ τὰ ὄντα δὲ θὰ ὑπόκειται σὲ μεταβολή. Ὁ λόγος τῆς Γραφῆς κάλεσε τὸν Χριστὸ ἄμωμο καὶ ἄσπιλο, ἐπειδὴ εἶναι κατὰ τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀπὸ τὴ φύση του τελείως ξένος ἀπὸ τὴ φθορὰ τῆς ἁμαρτίας. Γιατὶ ἡ ψυχὴ του δὲν εἶχε μῶμο κακίας οὔτε τὸ σῶμα του σπίλο τῆς ἁμαρτίας.

Σημειώσεις:

1. Α' Πέτρ. α' 19, 20.

2. Κολ. α' 26.

3. Ἐφεσ. α' 10, 11.

4. Ἦσ. θ' 6.

5. Α' Κορ. ιγ' 8.

(Ἁγίου Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, Πρὸς Θαλάσσιον Περὶ Διαφόρων Ἀπόρων τῆς Ἁγίας Γραφῆς, Ἑρώτησις Ε'. Τὸ ἀρχαῖο κείμενο: PG τ. 90, στλ. 620B-625B. Νεοελληνικὴ ἀπόδοσις: Φιλοκαλία τῶν Νηπτικῶν καὶ Ἀσκητικῶν, Ε.Π.Ε. τ. 14Γ, σελ. 186-195, Θεσσαλονίκη 1992)

(Πηγή ἡλ. κειμένου: imaik.gr)